

ТРИ ЦЕНТА В СЛУЧЕННІХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ СЛУЧЕННІХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВДжрсі 4-0237. — Тел. У. Н. Коней: ВДжрсі 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПАЙКОВІ КАРТКИ НА ОПАЛОВУ ОЛИВУ

ВАШИНГТОН. — Рада воєнної продукції порішила видавати з днем першого листопаду карточки на опалову оливу. Згадана рада закликає всіх власників домів, що огрівають своїми оливою, щоб вони наповнили свої оливні збірники оливою. Але ті збірники не сміють бути більші, ніж на 275 галлонів. Коли вони будуть, то не можна в них поставити більше оливи, ніж подана кількість. По першій листопада будуть видавані карточки, зрозумілими, що кожний домовласник застосувався до закликів і наповнив свої збірники так, як було вказано. Хто не наповнить тих збірників перед першим листопада, сам опісля на тім потерпить. Назагал, мешканці дістануть на одну четвертину оливи менше, ніж вони мали за нормальних часів. Те пайкування впроваджено в східних і середніх стейтах.

ЖОНАТИ З ДІТЬМИ ПІДУТЬ ДО ВІЙСЬКА.

ВАШИНГТОН. — Хоч деякі конгресмени з політичних причин заперечують, що жонаті чоловіки з дітьми не підуть до війська, то в тій справі голова палати представників, сен. Гершей, котрий є найбільш компетентним в тій справі забирати голос, перед конгресом заявив, що можуть піти і після всякої правдоподібності вони такі підуть. Він говорив, що запотребування армії в рекрутах чимраз більше зростають. Коли судити справу по нинішнім запотребуванням, котре не досягнуло ще вершка, то можна припускати, що наступного року, в останній кварталі, себто за рік від нині, армія значне втратить в своїй ряди жонатих чоловіків з дітьми, говорив сен. Гершей.

СЕКРЕТАР ГОЛ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ФРАНЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту, Кордел Гол, закликає до свого офісу французького посла, Генрі-Гей і в острих словах сказав йому, що Америка осуджує поступок прем'єра Ляваля, котрий силою починає списувати французьких робітників і силою їх посилати до Німеччини на роботу. Гол також остро осудив другий поступок, а саме, висилку жидів, котрі в раніших роках шукали притулку в Франції, назад до Німеччини, чи до окупованих німцями країв. Гол заявив, що Ляваль добре знає, що очікує тих нещасливців з рук німецької влади, а проте посилав їх на явну погибель.

ПОПРІКАЮТЬ ПОСАДНИКОВИ.

НЮ ЙОРК. — Більшість ньюйорських газет, а також духовників і педагогів гостро попіркнули посадникови Ля Гвардії, за те, що він через радіо радив американським дітям, щоб вони доносили йому на своїх батьків, коли ті батьки розтрачують гроші на заклади на коні. Газети і виховники говорять, що це підкопує мораль дітей і підкопує основи родини. Ньюйорський педагог і бувший голова ньюйорської шкільної ради, Джеймс Маршал, заявив, що такий спосіб наперед впровадили комуністи в СРСР, а опісля в себе прийняли нацисти, вважаючи той спосіб дуже корисний для вдержання своєї диктатури. Той спосіб не підходить до американської демократичної системи. Маршал припускав, однак, що посадник не мав на думі підкопувати мораль американської родини, а дав американським дітям таку раду без глибокої застанови. Маршал далі казав, що коли хлопці дійсно потребують ради, то повинні з тим віднести до своїх вчителів.

ЗВІРСЬКИЙ ВЧИНІК ЗВИРОДНОГО ХЛОПЦЯ.

НЮ ЙОРК. — Поліція арештувала 17-літнього хлопця з Стемфорда, Конн., Едварда Гейта, котрий признався, що це він заманив дві малі дівчинки, Гелену і Маргарету Лінч з Бедфорда Виледж, Н. Й. до вкраденого троюку й знасилувавши їх, замордував обох. Одна дівчина мала сім літ, друга вісім. Поліція знайшла трупи обох дівчат. Одну знайдено в ярузі, другу в воді в резервоарі. Обидві мали розторожені голови. Лікарі ствердили, що одна з них ще жила, коли він вкинув її в воду і щойно в воді вона задушилась.

ДИРЕКТОР ЗАРЯДУ ГУМИ.

ВАШИНГТОН. — Доналд Нелсон, за порозумінням з Президентом, назначив Вільяма Джеферса, голову Юніон Пасифик Рейлвуд, директором заряду гумою. Гума, це матеріал, котрого в нинішні часи Америці дуже потрібно і котрого обмаль. Звіт знавців виказав, що коли американці будуть далі уживати гумових опон так, як це вони тепер роблять, то за рік наступить в комунікації цілковитий провал. Джеферс візьме тепер ту справу в свої руки і треба сподіватись в короткому часі твердих заряджень в цьому напрямку.

ЗБИРАННЯ СТАРОГО ЗАЛІЗЗЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент заявив, що на загал люди ще не перешукали як слід своїх домів за старим заліззям, і не зложили його в такій кількості, як повинні. Коли далі так піде, то уряд візьметься сам до збирання заліззя, казав президент.

Завзяті Бої на Соломонських Островах - Японці Хотять Відзискати, що Втратили

ВАШИНГТОН. — Департамент флоту видав комунікат, в котрім говорить, що від минулої суботи ведуться на Соломонських островах тяжкі бої з японцями, котрі пробують за всяку ціну відзискати те, що втратили. Головно ходить японцям назад здобути той летунський майдан, котрий вони перед тим побудували, а котрий їм американці забрали. Вночі вони пробували висадити на остров Гвадальканал більші відділи. Частинно це їм вдалось, хоч при тім вони понесли тяжкі втрати. Але наступ на укріплені американські позиції вцілому відкинуто. Бої продовжуються.

АДМІРАЛ НИМИЦ КАЖЕ, ЩО ЯПОНЦІ ЩЕ НЕ Є В УТЕЧІ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Адмірал Нимиц заявив, що не треба ще думати, що японці вже так розбиті, що вже втікають. Вони ще не втікають. І хоч ми не любимо багато прикмет нашого ворога, то мусимо признати, що японський воєнний флот, фанатично відданий до своєї справи і дуже небезпечний противник. З другого боку японці вже переконались, що й американський воєнний флот вміє знаменито боротись. Ще до недавня воєни сійлялись з прикмет американського воєнника, але тепер той їх сміх зник. Адм. Нимиц далі говорив, що всі шкоди, заподіяні американцям у так підступний спосіб нападом на Перл Гарбор вже наповнено і скріплено Перл Гарбор понад усіх сподівання.

МОРСЬКА СИТУАЦІЯ НА ТИХИМ ОКЕАНІ

ВАШИНГТОН. — Повернувши з своєї довгої обідки по американських базах на Тихим океані, адмірал Бленді заявив, що американська флотія домінує над Тихим океаном. Це значить, що навіть колиб японці кинули до боротьби з американською флотією все, що мають, то це не вистарчилоб їм, щоб поконати американську флотію. З другого боку адмірал Бленді заявив, що така ситуація там панує, коли ходять про напад японців на американські сили. Але колиб прийшло переходити американським силам до загальної офензивної, то тут треба булоб застановитись. Америка далі мусить кріпшати свої сили на всіх фронтах, не лиш для оборони, але для нападу. Бо самою обороною, говорив він, не можна виграти війни.

Операції Американських Бомбовиків на Бурмі

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Американські летуни відплатили японцям рейдом на Бурму за їх рейд на Рангун у минуле Різдво, підчас котрого японці вбили 1,102 особи. Один американський бомбовик підчас рейду полетів низько понад ріку й поперчив ілудий нею річний корабель машиновим крісом, так що японці кинулись кидатись з чердака в воду.

ЕСТОНЦІ ТВОРЯТЬ „ГІТЛЕРІВСЬКИЙ КОРПУС“

БЕРН (Швейцарія). — Як подає „Дайтше Цайтунг“ у Таліні, в Естонії створено естонський легіон при Гітлерівській елітній гвардії. Його віддано під команду Гейнріха Гімлера, начальника нацистичного гестапо. Це, мовляв, є перший того роду відділ, якому подібні нацисти пробують організувати по всіх окупованих німцями краях.

АМЕРИКАНЦІ ПАДУТЬ ЖЕТВАМИ ВІЙНИ

АНКАРА. — Коло аеродрому в Каїрі розбився британський кур'єрський літак. Між раними пасажирами літака, котрі мало що всі не були вбиті, були різні британські високі урядники та Френк Кавфмен, американський представник „ленд-лізу“ в Туреччині.

Італійське радіо сповістило, що війська Держав Осі захопили в неїлю коло Тобрука одного американського газетного кореспондента. Газетарі догадуються, що ним є Ларі Аллен, воєнний кореспондент повнікарської спілки „Асошіейтд Прес“, котрий за свої воєнні рапорти дістав був нагороду Пуліцера.

ЗА ВЖИВАННЯ ЛІТАКІВ ДО ПЕРЕВОЗУ АМУНІЦІЇ

ЛОНДОН. — Полковник Френк Рос, начальник відділу транспорту військових достав для армії, котрий стоїть на чолі перевозу американських воєнників до Британії, заявив тут на пресовій конференції, що вантажні літаки зробилиби незвичайно корисну працю для перевозу воєнних припасів через Атлантику.

КУДИ ПОВЕРНЕ, НИЩИТЬ ВОРОГА. Бомбовик „Мисс Мелішес“, що його бачимо на одному з летунських піль в Середньому Сході, щойно вернув з бомбардування італійської флотії. Значки, що їх бачимо на літаку, означають кількість налетів на ворога. Кажуть, що бомбовики дано добру назву, коли брати під увагу його досягнень в погоні за ворогом.

БРИТІЙСЬКІ ЛЕТУНИ СПРАВЛЯЮТЬ НІМЦЯМ РІЧНИЦЮ БЛІЦКРІГУ

ЛОНДОН. — У другу річницю так званого лонського „бліцкригу“, себто масового нацистичного рейду на Англію, британські бомбовики виконали рейд на Вільгельмсгафен, одну з головних німецьких баз підводних човнів.

Вчас рейду перервали свої програми всі радіові станції під нацистичною контролею: Будапешт, Братислава, Відень, Бреслав, Кале (у Франції), Калюндборг (у Данії) і інші.

Залога бомбовиків бачила по нападі, як Вільгельмсгафен укрили незчисленні пожежі й вибухи.

Два роки тому Гітлер вислав був на Кент, Сері й Миделсекс 185 бомбовиків, сподіваючись цим нападом уторувати собі дорогу до інвазії Британії. Однак британці дали йому таку відправу, що Гітлерові відхотілося потім уже пробувати інвазії. Англійські газети в своїх коментарях про цей рейд підкреслюють, що це була одна з рішучих битв війни. Вони додають, що нині наслідки цього рейду в значній мірі вже направлені.

ДИВНА ІНАВГУРАЦІЯ ПОСАДНИКА МІСТА.

БЕРН (Швейцарія). — Гейнріха Ріттера, нового посадника міста Майнцу в Німеччині, введено на його уряд серед дивної обстановки. Він зложив свою урядову присягу стоячи серед румовищ міського ратуша, котрий був до тла знищений підчас недавнього рейду британських летунів. Нацистичний прапор з свастикию повівав на підвищенні, уставленому на рушниках.

СТО ТИСЯЧ БЕЗ ПРАЦІ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Міністерство праці оголосило статистику за стану безробіття в Великій Британії, з котрої виходить, що дня 17. серпня було там 107,534 особи без праці. Дня 11. серпня 1941. року було в Британії 183,803 безробітні особи.

Між безробітних зачислено теж 5,422 хлопців і 3,880 дівчат, що вийшли з шкіл і можуть дістати роботу.

Міністерство праці зарядило негайно розпити між мужчинами повижче військового віку (від 41. до 50. року життя) та жінками між 18. та 50 роком життя, аби упевнитися, чи не можна би їм найти роботи в воєнних промислах.

ДОБАЧАЮТЬ ШИРОКІ „ЗАГОВОРИ“ В ІНДІЇ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Сер Реджиналд Максвел, член віцекоролівської ради, предложив законодавчому зборові звіт з ситуації в Індії. Він каже в цій звіті, що Індія стоїть тепер в обличчі широко розгалуженого заговору. Бенгаль майже зовсім відтятий від звязків з Мадрасом. Він натякував на японські впливи.

Китайський уряд здержався на неозначений час з висилкою місії до Індії.

АНГЛІЯ ЗАКУПОВУЄ ЧАЙ.

ЛОНДОН. — Бритійське міністерство харчів закупить увесь призначений на вивіз припас чаю з Індії, Цейлону й Східної Африки та продасть його в краях Об'єднаних Держав.

Міністер харчів остеріг британців, що це рішення ще не означає, що вони дістануть більший пайок чаю.

В Індії заборонено вивозити чай приватно.

АМЕРИКАНСЬКІ МУРИНИ ЗЕДНУЮТЬ СОБІ СИМПАТІЇ БРИТІЙЦІВ.

ЛОНДОН. — Бритійці висказуються з подивом і вдячністю про двох молодих муринів, що служать в інженерському відділі американської армії. На тих двох воєнів віхала на ровері підчас „блекауту“ одна 41-літня британка; впавши від удару, вона побилася так важко, що вмерла. Коронер почав негайно слідство в справі її смерті. Воєнки оповіли про подію й подали свої імена, однак не хотіли подати своїх домашніх адрес, кажучи, що це вистарчає, що вони служать при американських військових інженерах. Коронер, закінчивши слідство, ствердив, що випадкові не можна було запобігти та звільнив воєників від усієї вини. Не дивлячись на те, воєнки заявили готові дати частину своєї воєнської заплати на удержання шестеро сиріт погубленої жінки. Приявний на допитах брат покійної подякував муринам за їх щедрість, але заявив, що родина певно не прийме їх жертви.

МОРСЬКИЙ РЕЙД НА ТОБРУК.

КАІРО. — Відділ кораблів британської воєнної флотії, що стоїть в Александрії, виконав удачний рейд на занятій тепер Осмо Тобрук. Через цілу дорогу до Тобрука й назад флотія їхала під обстрілом ворожих бомбовиків. У цьому рейді помагали британцям американські летуни.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою жила, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Попереджувало число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з понеділка (з англійською частинною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

НЕ ХОДИМ НІ ОСЛІП, НІ ПОМАЦЬКИ

З двох боків дістали американці остерогу в той самий день. І одна й друга відноситься властиво до того самого питання, до найважливішого питання американського життя в даний мент: до справи війни, і через те обі заслуговують на пильну увагу кожного громадянина й громадянки.

Остерога Джозефа Гру, колишнього американського амбасадора в Японії, відноситься до наставлення американців до японців. Він видно поставив собі за ціль розбити байку про японців, яка мовляв засіла в головах американців. Думає Гру, що ми живемо ілюзіями про японців. Представляємо собі їх за мізерних людей, які не здібні на ніщо інше, хіба на наслідування білих людей. Гру пробував вже вдріг вибити американцям такі поняття з їх голів. Так, японці низькі ростом, одначе вони кремезні. Можливо, що вони напів виголоднілі, але вони вміють голод видержувати. Так, вони люблять наслідувати, не вміють творити нічого самостійного, одначе рівночасно вони вміють приновлюватися легко і скоро до нових умов і до нової зброї. Японець є услужливий, але він є передовсім услужливий супроти свого цисаря й свого краю. Словом, він є небезпечний і хитрий ворог. І американцям треба напружувати всю свою інтелігенцію, аби такого ворога перемогти.

Коли Гру вибивав американцям з голови їх самовпевненість у відношенні до японців, президент Рузвельт того самого дня віддав критиці нашу воєнну продукцію. За останніх 18 місяців, писав він в своїм рапорті конгресові про стан продукції, Америка випродукувала товарів і послуг на загальну суму 5 біліонів доларів. Це, писав він, далеко не досягає того, що Америка собі поставила за ціль досягнути для виграння війни. Це заледь мало що більше ніж половина поставленої за ціль продукції. Аби досягнути повної наміреної продукції, каже він, Америка мусить зредувати до самої кости свою цивільну продукцію.

Не лише до обмежування своїх потреб закликав президент. Він говорив теж, що війни можна пособити розвиненням винаходливості. Війна дає подостатком нагод для випробовання й розвою нових ідей, які можуть помагати нам виграти війну.

Зібравши разом сказане цими визначними представниками американського народу, вийде для нас ясна наука. Нам треба закинути дешеvu погорду до наших ворогів, нам треба позбутися думки, що нам буде легко їх перемогти. Нам треба їх трактувати як серйозних противників, яких перемогти зможемо лише напруженням всіх сил, фізичних і умовних. Для перемоги треба нам далі обмежити свої потреби до найконецніших, робити як найбільше добра, потрібного для війни, і пробувати при тому придумати щось нове, що прискорило би нашу перемогу.

Мартин Кукучин.

Тіни та Світло

(Образок із словацького життя). (1)

І.
Перша від Бога, друга від людей, третя від чорта.
Таку драбину дала доля Андрієві Кутраневі. Почав із гори та зійшов по ній аж на найнижчий шабел, на межу розпуки. Хто нині пізнав би його, як сидить на порозі, а сиву голову скрив у долонях. Одежа його занедбана, латка на латці. Ходаки привязані конопляними мотузками, бо „на реміні нема грошей, коли не заробить“ повідає його жінка Марина, як сусіди по-прикають їй.
Зрештою нема сотворіння, до якого бодай деколи не всміхнулося сонця. Тож усміхається і до Андрія та огріває його старечі ноги. Минулої Та розносить байки — о, тоді зими говорив, що вже не буде йому язык роззявляється! грітися при новому сонічку, а ось огрівається.
Скрипили двері, до сіней чать, який я.

НА ЗУСТРІЧ КРАЩОМУ МАЙБУТНЬОМУ

Елмер Дейвіс, голова Офісу Воєнної Інформації, заявив, що це вийде на користь воєнним зусиллям Америки, коли люди, зокрема — газети, ріжні коментатори й державні мужі — будуть багато говорити і дискутувати про повне замирення. Бо таке говорення серед найширшого загально кристалізує і поглиблює ті ідеї, за котрі Америка бореться. А тим самим навіє цілу американську націю запалом і завзяттям довести ту війну до повної перемоги. Крім того такі припадні дискусії заздалегідь підготують моральний ґрунт серед американського загалу в напрямку використання перемоги.

Бо перемога з минулої світової війни таки не була як слід використана. Американські державні мужі навіть не пробують нині цього затоважати. Навіть президент Рузвельт у своїй останній промові до світової молоді, отверто заявив, що минула перемога не була як слід використана і що по теперішній війні справи підути іншим шляхом. Дослівно він сказав:

„Перемога є необхідна. Але перемога не вистарить ні для вас ні для нас. Ми всі мусимо мати те запевнення, що коли перемога прийде, ви не будете змушені говорити своїм дітям, що вас зраджено... В зрозумінні чотирьох свобод й на основі Атлантийського Чартеру ми поставили собі високі цілі, необмежені завдання. Ці думки й засади призначені на те, щоб створити світ, у котрім чоловіки, жінки і діти могли жити в свободі і рівності, а особливо без страху і жаху перед новою війною. Бо ні один воєн ні моряк у наших збройних силах не борювався нині так хоробро, як щоб думав, що в чергових 20 роках їхні власні сини муситимуть боротися у новій війні на далеких пустелях, в нетрах, або повітрі. Ми всетаки скористали з наших минулих помилок і цей раз ми будемо добре знати, як використати вповні перемогу. Цей раз осіли наших збройних сил не будуть викликані на смітнік з боку політичного цинізму, боягуства, нездарності“.

Отож обов'язком нас усіх є багато говорити про ті ідеали, котрі мають бути сповнені по війні і водночас поглиблювати ті ідеали в серці найширшого загалу, щоб по війні наступило розумне замирення й були усунені всі причини до нової світової різанини. Ця різанина повстала не на американській землі, не в західній півкулі, а тільки зачалася в Європі, і то в тім кутку Європи, що прилягає до України, краю звідки ми вийшли. Вже цей факт доказує, що говорячи про відносини в Україні чи на цілім сході Європи, ми не ведемо тим якоїсь „чужинської“ політики, тільки обговорюємо чисто американську політику, котра, за словами президента, має покласти на світлі основи для справедливості і сталого миру. Прямувати до усунення всіх джерел можливих воєн, це лежить по лі-

нії американської заграничної політики.
Коли ходить про приміненні високих засад у практику, то виходять розбіжності і кожна нація починає говорити, що шляхотним і везелним є те, що приносить для неї одної користь. З тою небезпекою ми всі мусимо боротися і вже нині мусимо найзавзятіше поборювати всіх тих політичних загартників — деб вони не були, та чим вони своїх цілей не закривали — котрі вже нині в цинічний, безсоромний спосіб підносять претенсії до чужих країв та готують до заборних нападів на своїх сусідів. Висвітлювати і поборювати ці заборніщі апетити, це є теж в інтересі американської заграничної політики.

Будучий світовий лад мусить бути ошертний на „чотирьох свободах“, проголошених в Атлантийському Чартері. Щоб самим не поповнити помилок і але не інтерпретувати тієї свободи, наведім знов слова президента Рузвельта, взяті з загалом промови до світової молоді:

„Ми дуже добре знаємо, що в легкий спосіб своїх цілей ми не годні досягнути. Ми не можемо осягнути цілоти наших завдань в продовж одної ночі. Ми знаємо, що це буде довга, тяжка і завзята війна, і що для нас залишиться ще дуже багато до роботи, навіть коли останній німецький, японський і італійський літак буде зістрілений на землю. Але ми віримо, що при Божій допомозі ми можемо осягнути — в цім, нині захмаренім світі, як теж у завтриннім повоенім світі — сталий поступ у напрямку найвищих ідеалів, котрі чоловік колинебудь собі уявляв... Мусимо працювати, мусимо боротися, щоб забезпечити нашим дітям радість і мир і те неоспорне право до свободи слова, свободи релігії, свободи від матеріальних нестатків і від страху. Лише на тих відважних умовах та тотальна війна може закінчитися тотальною перемогою“.

Цих слів президента слухала молодь цілого світу. Зокрема слухали їх представники молоді, зібрані в Вашингтоні. Серед них представники Польщі, та представники Советів. В советській делегації, була дівчина, Людмила Павличенко, що призналась до української нації.

Згадані представники, вислухавши слів президента, повинні повернути домі і розказати своїм товаришам і товаришам, про що говорив президент Америки. Вони повинні розказати, як президент таврував заборніщі народів, зокрема заборніщі гітлеризмів. Але в своїх словах він не одобрив й інших імперіалізмів, та говорив, що вони є причиною воєн і ріжних нещастів. Він говорив, що по війні настане інший лад, в котрім всі люди будуть вітшати чотирма свободами: свободою слова, свободою релігії, свободою від матеріальних нестатків і свободою від страху. В цім ладі люди мо-

Проф. Микола Чубатий.

Український План Спільки Вільних Словянських Народів Сперед Сто Літ

В пошукуванні за новим ладом для світа.

Вже другий раз у світовій війні кривавиться людство й цілі країни падають жертвою знищення, а перед рядовим громадянином далі стоїть питання: за що це усе, на віщо воно? За новий порядок німецько-японського верховодства, голосить пропаганда Держав Осі; за новий і краший порядок у світі, що несе свободу всім народам, заповідають відповідальні представники Об'єднаних Держав. Знаючи ідеалізм та боротьбу за вселюдські ідеали американського громадянства, ми глибоко пересвідчені, що коли іде про Америку, то вона має найкращу волю звернути гекатомби тих жертв на щастя людства. Колиж одначе приходить конкретно до обговорення, як має виглядати цей новий лад щастливого та вільного життя людства, невідні із об'єднаних народів бажав би його бачити таким, що далеко відходить від тієї золоті свободи вільних народів, за яку такі жертви приносять Америка.

Для обмеження тих мож-

тимуть отверто висказувати свої думки і не будуть боятись ніякої державної поліції, засланя, концентраційних таборів. Вони мотимуть творити свої інституції. Мотимуть закладати ріжні газети і журнали, та без страху, що завтра повандрують десь у поліційне підземелля, мотимуть у них забирати слово в ріжних суспільних справах, а навіть висказувати критичні завваги на тих, що будуть ними ридати. Люди, далі, мотимуть свободно визнавати свою релігію. Ніхто їх за це не буде слати на засланя, ніхто не буде палити їм церков. Люди мотимуть творити свої ріжні верстати праці й чесно збільшати свій добробут. Ніхто не матиме страху, що держава при помочі якоїсь системи, мститимуться на людях, коли ті зажадають жити так, як це найбільше їм до вподоби. Зникнуть серед людей страх, гніт, наруга, висмівання пануючого народу над поневоленним.

Вернувшись до дому хай ті делегати скажуть про це своїм товаришам і цілій нації. Хай перекажуть, що виголосили свою промову американський президент, спімнувши навіть імя Бога і просив Його допомогти довершити цей новий гарний світовий лад.

Якщо вони передадуть ці слова президента своїм приятелям вдома, а головне передадуть їх у тім дусі, в яким вони були сказані, то дійсно, можна сказати, що навіть та закривавлена Європа, з високою її старою культурою, але з звичкою ненависті одного брата до другого, може мати надію, що колись заживе крайшим щастливим життям.

Висувають план утворення всесвітної спільки народів. Якось надвадла над свободними народами малаб вирівнувати непорозуміння та зударі між вільними народами світа та приневолювати асупільні типи у всесвітній спільці народів до підпорядкування своїх надто великих апетитів спільному добру; план прямо ідеальний, колиб не виглядав на одну із нездійснених утопій, які накреслювали вже нерідко в історії людства філософські ідеалісти, починаючи від старинного Платона.

План словянської спільки народів та словянська дійсність.

Реальнішими виглядають місцеві федерації більших груп народів, що гарантувалиб, особливо меншим народам, безпеку проти сильних. Як одну із таких груп згадують теж утворення спільки або конфедерації словянських народів, близьких собі культурою та виставлених на натиск німецького завоювання зі заходу. Говорячи про пропаганду такої спільки словянських народів є передовсім чехи, загрожені німецьким натиском вже прямо у своїм національним існуванню, та мовскалі, які як перед першою війною, так і тепер, бажали використати словянську солідарність для укріплення велико-державного російського імперіалізму, а всесловянськість розуміють радше як папуризм. Бо ніде правди діти між братами слов'янами дуже далеко до братерської згоди. Згадатиб тільки відносини між поляками і українцями та білорусинами; між москалями і українцями, білорусинами та поляками; між чехами та словаками; між болгарами та сербами; між сербами та хорватами. Всі ті братерські сварки та колотечні не ворожать, що є можливість утворити таку спільку словянських народів, серед якої усі слов'яне дійсно були вільними у розумінні американської свободи народів. Щоб могло прийти до утворення такої спільки вільних словянських народів, треба, щоб яка добра половина словянських братів зредувала свої апетити зідати сусіда брата-слов'янина та обмежила до господарки на власнім обійстю, але на таку переміну натурі народів від соток літ ледви чи заноситься.

Наслідки того такі, що всякі спроби словянських федерацій властиво досі не вдавалися. Федерація трьох полуднево-словянських народів „Кралевство, Серб, Хрват і Словенація“ вже по десяти літах перемінилося в сентралізоване „Кралевство Югославія“ з сербським верховодством та з внутрішньою боротьбою аж до такої трагедії, яку переживають усі ті три народи нині. Лиха судьба стрінула першочислу задуману як федеративну державу Чехо-Слова-

чину, а недавно заключена умова про федерацію Польщі та Чехії ще не ввійшла в життя, а вже тріщить у всіх своїх швах через русофільство чехів, що легковажить інтереси других словянських братів, як і через польські амбіції поширюватися на українсько-білоруських непольських територіях.

Україна та словянська солідарність.

Серед такої словянської дійсності не надто приналежне майбутнє закроється для українського народу, серед словянської сімї; тому й не диво, що ідея всесловянської солідарності не надто ентузіазмувала українців останніх часів. Український народ розуміє дуже добре небезпеку для себе і усього словянського світа з боку потужного германського народу. Але так є, що український народ зносив довіку гнет головно так від своїх словянських братів: Москви та Польщі, бож мадяри та румуни це не головні, але дрібніші противники українського народу. Та не зважаючи на те все, почуття словянської солідарності, у найкращому, прямо ідеальному, розумінні в Україні усе було живе, а найкращі сини українського народу завжди відкликувалися до потреби згоди між братами слов'янами.

Представляючи грізну картину українсько-польської трагедії у „Гайдамаках“ Тарас Шевченко боліє з усього серця, що таке між двома слов'янськими народами можливе, він бажав би щоб „таке не верталося“ та щоб словянські народи „стали добрими братами та дітьми сонця“. Згадуючи про це він застерігається, що серце болить, а згадувати треба на науку нащадкам, щоб пізнали, що батьки їх помилялись.

Шевченкові „Гайдамаки“ це один із перших творів його молодих літ перед московським засланням, писаним саме тоді, коли серед провідних українців у Києві згуртованих в Кирила-Методієвський Братств, між 1845-тим та 1847-м роком повстав план федерації вільних словянських народів. Як все в історії, український народ не поспав по чуже, але кермувався традиційною справедливістю; так само Кирило-Методієвські Братчики, до яких належав Микола Костомарів, Пантелеймон Куліш, Василь Білозерський, Микола Гулак, і Опанас Маркович, до яких близько стояв теж Шевченко, були переконані, що мир між слов'янами настане тільки тоді, коли кожний слов'янський народ стане господарем на власній землі, а всі разом будуть зв'язані у Союз Вільних Словянських Народів. Духовний провідник Кирило-Методієвського Братства Микола Костомарів у своїм творі: „Книга Битія Українського Народу“ приписує окрему роль українському народові в організуванні такого Союзу Вільних Словянських Народів, саме тому, що вичуття справедливості та гін до свободи серед українців найяскравіші. Не є це одначе месіанізм, побічний до польського, який хотів столицю Польщі зробити

(Додаток на сторінці 3-ій)

а всі відпроваджували його. Простягли до нього руки. Він нічого не бачив, насліпо стискав руки присутніх. Очі зайшли слюзями. На містку перед хатою стоїть дівчина, наче прикована до землі. Не тиснетесь до воза, дивиться за ним, а її очі кажуть:

— Люблю тебе й буду любити.

По трьох літах вернувся Андрій з війська у рідне село. Оженився. І до нині був би втішався домашнім вогнищем, колиб його хати не навістив чорний гість. Померла жінка.

Плакав за нею три роки та був би плакав і досі, колиб не потребував у господарстві відповідної господині. Вишукав собі тиху, старшу вдову. Вдова померла, зломана літами та перед смертю записала на Андрія свій весь позаканний маєток.

Був би може й досі вдівцем, та люди не дали йому спокою. Оженили Андрія з сільською красунею Мариною. Молода жінка вимогла на нього, що записав їй все, а собі з усього великого маєтку оставив лише доживиття.

Доживиття в доброї жінки значить більше, як Бог знає які скарби. Та доживиття в молоді, гарної чортіці змінюється в саму отруту. Такою то отруєю кормила тепер Марина свого старого чоловіка. Жебрача торба здавалася йому кращою від його теперішнього життя. Був би й пішов за прошенням хлібом, та не міг видістатися з ярма, яке сам собі наложив на шию. Одиноним спасенням здавалася йому смерть...

— Під стіною почувалися кроки.

Андрій пробудився із задуми.

— Чомуж ти так сидиш, чи ти хорий?

— Це питалася Андрієва сестра, Софія.

— Нічого мені не долягає, відпочиваю.

— По чімже відпочиваєш, чи ти що робив?

Андрій вказав на гіляку, ще нерозрубану.

— І вона дозволила тобі рубати? Не боїться, що її Бог скарає? Дозволила рубати, а маєш ти силу?...

(Дальше буде).

Зріст Продукції Машино-нового Знаряддя

Перехід американського промислу з мирного на воєнне виробництво став дійсністю тільки завдяки тому, що фабрики мали можливість дістати потрібну машинерію і знаряддя, щоб виробляти воєнний лаштунок. Сьогодні американські фабрики, які виробляють машинерію знаряддя, продукують його за місяць більше, як минулими роками за цілий рік.

Німеччині взяло шість літ, щоб приготуватись до цієї війни, Японії ще довше. Американська промисловість, починаючи з нічого, за менше як 24 місяці дістала, а далі й перенала, воєнну продукцію Держав Осі.

Коли Франція впала в червні 1940-го року, ми не мали таких величезних фабрик зброї, як були, наприклад, фабрики Круппа в Німеччині, чи заводи Скода в Чехословаччині. Американська індустрія продукувала в той час масово автомобілі, електричні холодильники, «вакуум клінери» та машинки до стрижіння мурави. Військового лаштунку продукувало в той час за один мільйон доларів місячно. В червні цього року ті самі фабрики, пристосовані до воєнного виробництва, продукували воєнний лаштунок вартості близько тисячі разів тої, що два роки тому. Тисячкратний зріст на протязі двох років!

Подібне побільшення продукції помітно скрізь — у кораблестроїтві, у виробі літаків, гармат, рушниць, танків та сотень інших воєнних предметів. Америка зайшла вже дуже далеко на шляху до 60,000 літаків, 20,000 протилітаків гармат, 45,000 танків та 8 мільйонів тон корабельної вмістимости, яку то мету американській індустрії поставив президент на 1942-й рік. В 1943-му році продукція буде ще більша.

Український Плян Співки Вільних Слов'янських Народів Сперед Сто Літ

(Докінчення з сторони 2-го)

ти у Києві, тільки український месіанізм безкорисної праці для спільного слов'янського добра. «Легше у могили України — лише Костомарів — але не вмерла. Бо голос її, що звав усю Слов'янщину на свободу і братство, розійшовся по світі слов'янському... І сьвітне Україна з своєю могилою і знову озветься до всіх братів своїх слов'ян і почувуть крик її і встане Слов'янщина і не позостанеться ні царя ні царевича, ні царівни, ні князя, ні графа, ні герцога, ні пана, ні боярина, ні кріпака, ні холопа, ні в Московщині, ні в Польщі, ні в Україні, ні в Чехії, ні в Хорватині, ні в Сербії, ні в Болгарії. І Україна буде невіддільною Річчю Посполитою в Союзі Слов'янським». Київ, який багато слов'янських писателів польських та московських вважав слухно колоскою слов'ян, повинен стати столицею Союзу Вільних Слов'янських Народів, в якому мавби засідати, всесоюзний конгрес. Українські ідеалісти жертували навіть серце України, український Київ, для усього слов'янського світа, бо столиця Союзу Київ мав би не належати до України, але бути спільною власністю, Союзу, шось як Вашингтон, який не належить до ніякого стейту Америки, тільки є власністю цілої федерації. Це вказувало, що Кирило-Методіївські Братчики мали перед очима теж американський ідеал, той праведний закон Вашингтона, про який згадав Шевченко в одній із своїх поем.

Як під політичним оглядом задумана слов'янська федерація мала бути сперт на абсолютну рівність усіх членів федерації так під суспільним оглядом не мало бути ріжниць станів і соціальних, ні графа, ні герцога, ні пана, ні боярина, ні кріпака, ні холопа, — отже суто демократичний лад.

Це досягнення стало можливим завдяки різнорідним чинникам, між якими на одному з перших місць нахотіється праця(виконана індустрією машинового знаряддя. Та індустрія заосмотріла американські фабрики в машинерію, потрібну для масової продукції зброї.

Вага індустрії машинового знаряддя лежить в цьому, що тепер все, від механічних олівців до найбільших гармат, виробляється машинами. Вони переміняють куски чи плити сталі в автомобілеві частини, у фармаське знаряддя, в радіо-апарати, у літаки, рушниці і танки. Рушниця системи Гаранда, яку так хвалив генерал МакАртур, як ще був на Батаані, складається з 72 частин, для виробу яких треба 1040 окремих рухів ріжних машин. Підстава 40-міліметрової гармати складається з 1,500 частин, вирізаних так докладно, як частини швейцарського годинника. Кожна частина переходить через машину не один а кілька разів.

Не диво, що коли почалась масова оборонна продукція, то першою покликану до праці промисловість машинового знаряддя. Було це два роки тому. Від 250 промисловців, які продукували приблизно 25,000 машин на рік, зажадало 95,000 нових машин, і то як змога найшвидше.

На цьому не кінець. Армія, фльота, повітряні сили зажадали ще більше машин, в міру того, як програма озброєння Америки розросталась. І це ще не все: весь проти-тотальтарний світ почав звертатись до Вашингтону з просьбами й домаганнями. Вони почали напливати з Лондону і з Москви, з Оттави й Чункінгу, з Сидні в Австралії із Александрії в Єгипті.

Будівничі машин виконали своє завдання, як один.

Триумф Української Пісні в Винніпегу

Під таким наголовком помістна канадійський «Новий Шлях» з 9. вересня 6. р. довгий опис величавого концерту влаштуваного в Винніпегу в театрі Плейгавз в суботу, дня 5. вересня. Отсим концертом закінчено Вижчі Освітні Курси. Хором диригував проф. Олександр Кошиць, що був теж і мистецьким провідником курсів. Хор складався з учасників курсів і любителів української пісні, які належали до різних місцевих українських хорів і товариств, яких «проф. Кошиць якимсь чародійним способом зумів перетворити в артистів-співаків». В заїті про концерт читаємо, між іншим, таке:

Концерт почався відпіванням британського гімну. Відспівав хор під батуту проф. Кошиця.

Звизж хористів і хористок, у пестрих українських народних строях, заповнили обширну сцену. Публіка привітала їх гучними оплесками. Ці оплески з більшою силою повторилися, як на сцену вийшов жвавою ходою проф. Кошиць. По відспіванні гімну понеслися чарівні звуки Різдвяної псалми. Знаменито співав хор що прагнув зібрку українських різдвяних пісень, яку так мистецько обробив Микола Лисенко, на підставі народних мелодій. В інтервалах чуно було притишене дихання слухачів, що з захопленням слухали цього чудового твору. Бурхливим оплеском признання, здавалось, не буде кінця, як затихли останні акорди цієї святкової пісні хвали Господньої й миру на землі.

Потім слідував спів героїчної пісні, уривок із славного нашого епосу. Слово о Полку Ігоревім. Ця пісня — це вітальний гимн народу для князя Ігоря, що вернувся був із татарської неволі. Мигутня, захоплююча мелодія. «Ясне сонце в небі сяє» — такий її наголовок і початок. Це теж твір Лисенка. Один із тих творів, що увіковічили імя Лисенка.

Пісня була відспівана більш як знаменито — чарівно. Диригентів і хорів аудиторія справляла прямо овацію.

Акомпаніювала на піані наша молода піаністка Іванна Мараз.

Виступ музичного терцету, що слідував по цих піснях, був немов довершенням хороового виступу. Цей славний терцет проф. музики Джана Вотергавза складався з двох скрипок і віолі. (Самий проф. Вотергавз і його син-вокал Віліям — скрипки, Майкел Бартен — віоля). Вони знаменито виконали прегарний твір чеського композитора Двожака (опус 74). Відтак молодий Вотергавз і Бартен відіграли твір Галворсена (в стилі композ. Генделя).

Як завжди, так і цим разом група проф. Вотергавза дістала гучні оплески признання від публіки.

Другу частину концерту виконали теж члени і членки хору. Іхній виступ був великою, небувалою атракцією. Вони виконали слави Веснянки, співогри, що уособлюють відродження природи на весні. Це прегарна збірка наших веснянок і гаїлок, яких початок лежить ще в давніх-давніх часах. Багато глядачів, особливо тих старших, які прибули в Канаду з українських земель, колись у рідному краю не раз на Великдень виводили «кривий танок», «мак», «грушкву», «зорю», «зайка», чи «король». Однак доперва побачивши та почувши ці співогри на сцені, вони пізнали незвичайну їхню красу. Співогри були виконані справді помистецьки. Очевидно, це треба з найбільшій мірі завдячувати пані Тетяні Кошицевій, дружині нашого композитора-диригента, яка ті веснянки приготувала й перевела на сцені.

Критик про Концерт.

Музичний критик виніпегської газети Фрі Прес (з 7. IX.) написав про цей концерт у статті під наголовком: «LOUD APPLAUSE FOR UKRAINIAN PROGRAM».

Bringing to a triumphant conclusion their third summer course in the art of choral conducting, members of the Winnipeg Ukrainian community, under the auspices of the Ukrainian National Federation of Canada, presented a superb concert at the Play-

house theatre, Saturday evening. Attended by an audience that but few empty seats in the spacious house; the programme was given under the conductorship of Prof. Alexander Koshetz, musical art supervisor of the courses, and applause loud and prolonged greeted all the numbers.

After God Save the King had been sung in the Ukrainian tongue, the first of a choral Christmas suite, based on folk melodies, and Yasne Sontze v Nebi Syaye or The Glorious Sun Shines in the Sky. The admirably trained and well-balanced chorus accomplished its tasks so well it seemed as though the conductor were playing on some great instrument.

Assisting artists were the trio, John Waterhouse and Bdr. William Barten viola. Their number was the Terzetto, by Dvorak, a composition that, written after his sojourn in America showed the influence of American folk tunes on his work.

To say that this was faultlessly performed would be but an attempt to paint the lily or gild refined gold.

Superbly Played

Passacaglia, a duet by Halvorsen, for violin and viola, written in the style of Handel, was played superbly by Bdr. William Waterhouse and Michael Barten, and was greeted with tumultuous applause.

The second portion of the programme consisted of Wesniansky, arranged and directed by Mrs. T. Koshetz. This was composed of fragments from early pagan times typifying the revival of nature in the spring. The act was interwoven with singing, dancing and games, and as all the performers were arrayed in the picturesque Ukrainian costumes the scene on the stage was animated, colorful and beautiful.

The concert was a great success, reflecting credit on all concerned. — H. E. S.

Прийняття для проф. Кошиця й хористів.

Зараз по концерті в домі УНО при вул. Юклін відбулося прийняття в честь проф. Кошиця, його дружини та хористів. Між численними гістьми були представники різних місцевих українських організацій, репрезентанти централі КЮК на чолі з д-ром о. В. Кушнірем, голова КЕ УНО, інж. Вол. Коссар і відомий наш вчений, проф. Саскачеванського університету, д-р Т. Д. Павличенко з Саскатуну, редактори трьох місцевих українських часописів, із друзями (М. Стечишин із Українського Голосу, К. Андрушин із Кан. Фермера й М. Погорелький з Нового Шляху); д-р Янів із Віндсору, проф. Вотергавз із дружиною й сином, композитор Ів. Мельник, наша славна челистка панна Люба Новак із батьком (д-р Новак), піаністка Іванна Мараз та багато інших провідних українців із міста й околиці. Незабутню несподіванку для всіх прибулих на прийняття справив відомий друг українців, проф. Симпсон із Саскатуну. Він переїздивши з Саскатуну до Оттави, де є головою урядового Комітету для справ співпраці серед канадійського громадянства, загоstim на наш концерт у Винніпегу, а також на це прийняття.

Після перекуски господар прийняття адв. Свистун попросив до слова д-ра П. Маценка, управителя Вижчих Освітніх Курсів, який коротко переказав про перехід цих курсів і подякував усім, що будучи причинилися до успішного закінчення. Професор Симпсон сказав коротку промову по українськи, дякуючи за щире відношення українців до його особи. Проф. Симпсон, професор історії на Саскачеванському університеті, не тільки знає українську мову, але й глибоко ознакошений з історією України та теперішньою українською визвольною справою. Проф. Ол. Кошиць із питомим запалом і дотепом представив значіння й чудодійну силу української пісні («яка навіть зуміла досягнути того, що оце стягнула, як трьох котів в мішок, трьох редакторів — і вони не гризуться...»). Пані Тетяна Кошиць дякувала своїм ансамблевим хористів і хористок за добре виведення Веснянок. Інж. Вол. Коссар підкреслював канадійську конституцію, яка дає змогу нам, канадійським українцям, затримувати, плекати

й далі розвивати українську мистецьку культуру. Кілька промовців спіралися на вислові сл. пам'яті лорда Твідсмор, губернатора Канади, який сказав, що лише будучи добрими українцями, канадійські українці будуть добрими канадійцями. Тому висновок її їхніх промов був: через плекання й вкладання в місцевий побут скарбів української культури — до правдивого, доброго й тривкого канадійства.

Кошиць і Лисенко.

В понеділок увечері, на запрошення Культ.-осв. референтури УНО й Т-ва культурно-освітніх працівників ім. Ол. Кошиця, покровитель цього т-ва, професор Олександр Кошиць дав відчит про життя й мистецтво та громадську діяльність покійного Миколи Лисенка, батька модерної української музики й співу.

На вступі д-р Павло Маценка інформує публіку та демонструє найновіші канадійські видання різних авторів і діячів української музики й співу, які появились передусім завдяки старанням КОР. Всього кілька книжечок, але цілі й необхідні для аматорських співочих товариств і молодечих оркестр. Описав д-р Маценка покликує до слова проф. Кошиця.

Майже дві години розказує прелегент про батька українського мистецтва. Розказує з питомим захопленням, цікавістю. Навіть ті, що прочитали все, що тільки писалося про Лисенка, довідалися від прелегента багато нового. Бо 25 довгих років проф. Кошиць працював із Лисенком — ще з 15-го року життя. Ви довідаєтеся багато інтимних річей про Лисенка. Постає його стає багато-багато більша в наших очах, як була досі. Лисенко не лише музичний геній; він неусурашним народний громадський герой і незвичайно шляхотна людина.

Вислухавши реферату переконуетесь, що справді проф. Кошиць є духовним сином-наслідником Лисенка. Той витягнув українське народне мистецтво, нашу народну пісню з нетрів української гуці й з приривання та виніс її на найвищий педестал в Україні. Цей же, його гідний наслідник, поніс пісню українську поза кордони України — в Європу, Америку — і здобув для неї почесне місце серед світового мистецтва.

ОБОРОНЦІ СТАЛІНГРАДУ ДАЛІ ВІДБИВАЮТЬ СКРІПЛЕНІ НАПАДИ.

МОСКВА. — Німецька команда кинула в середу на південний захід від Сталінграду нові скріплені сили повзів і літаків, але, як кажє російська головна команда, советські війська їх зовсім відбили. З тону російської комунікату видно, що й російські позиції дістали скріплення.

Німці кинули теж нові резерви на східній кавказький фронт і добилися там певних успіхів, внаслідок котрих положення нафтових піаь коло Грозного стало грізніше.

Над Доном російські війська завадали поважні удари мадарським військам.

Повіdomляемо Урядників Усіх Відділів У. Н. Союзу з П'ятьох Дільниць Великого Нью Йорку,

а саме відділи: 46, 66, 69, 117, 130, 184, 194, 204, 361, 397, 417, 423, 435 і 455 з Менгетен; 210 і 298 з Бронкс; 158, 293, 310 і 325 з Брукліна; 5, 160 і 200 з Квінс, і 211 з Річмонд, що

ВАЖНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

в вівторок, 22. вересня 1942 р.

в годині 8. вечером

У ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, 22-28 ІСТ 7. ВУЛИЦІ, НЬО ЙОРК, Н. Й.

На ці збори повинні обов'язково прийти всі урядники згаданих відділів, бо на зборах будуть обговорені та вирішені важні справи.

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

„Сервис Флег“ для відділів.

Дня 10. вересня ц. р. відбулись чергові збори Комітету Відділів У. Н. Союзу в Нью Йорку. На тих зборах подрібно обговорювано справу влаштування концерту, на яким відбулось теж посвячення відділових „Прапорів Служби“, чи „Сервис Флегс“. Збори рішили такий концерт влаштувати дня першого листопада, та запросити на нього представників американської армії. Виступив з того свята піде на „Армі Емердженси Реліф Фонд“. Концерт цей відбується в Аудиторії Вашингтон Ірвінг-Гай Скул.

Також рішено, що поодинокі відділи У. Н. Союзу на терені більшого Нью Йорку повинні справити собі окремі Прапори Служби, чи „Сервис Флегс“ і того дня після посвячення їх в дотичних церквах, явитись з ними на концерті.

Над справою тих прапорів розвинулась серед привних вичерпна дискусія. Деякі з привних заступали думку, що краще буде, коли всі союзні відділи на терені більшого Нью Йорку, справлять один Прапор Служби і разом всі виступлять з ним на згаданім концерті. Так поступають американські організації, котрі мають прапори, на яких є й тисяча, а навіть більше зірок, представляючих воєнків, що з їх організації пішли до служби. Чим більше є тих зірок на данім прапорі, тим більша почесть для даної організації.

Інші були другої думки. Це правда, говорили вони, що чим більше зірок на данім прапорі, тим більша почесть для даної організації. Але наші відділи на терені більшого Нью Йорку не творять такої одної нерозривної цілості, щоб вони могли творити один „Сервис Флегс“. Вони розміщені в різних дільницях і не раз їм приходить виступати на різних, власних, чи корінно американських святах з

своїм прапором. Коли вони не матимуть свого власного відділового прапору, то вони не зможуть виступити з великим прапором, що буде власністю усіх відділів. А не зможуть вони виступити просто тому, бо такий спільний прапор матиме кількасот зірок. Воно виглядало б дивно і незрозуміло, колиб організація, що має сто, чи двісті усіх своїх членів, несла прапор, на яким є п'ять сот зірок, репрезентуючих воєнків, що пішли до служби.

На жаль, війна ще не кінчиться і, як заповідає президент, вона триватиме довго. Кожний відділ потребуватиме своєю власного прапору і хоч воно може дещо дорожче коштує справити для кожного відділу окремий прапор, проте, беручи під увагу нинішні обставини, той кошт оплатиться. Наші відділи, що є в Брукліні, Бронксі, Асторії, Флашинг, Озон Парку, Джеймсі, такі не раз потребуватимуть своїх „Сервис Флегс“ у своїх околицях і на ту ціль таки добре було б жалувати потрібного гроша.

Другою перешкодою, чисто домашнього характеру, що моглаб стати на перешкоді посвяченні такого спільного прапору, є те, що серед наших відділів є такі, в котрих переважають православні, а є такі, що в них переважають католики. Колиб прийшлося рішати, де має бути посвячений прапор, готово дійти до розбіжностей. Щоб того всего уникнути рішено, що кожний відділ, коли його на це стати, повинен справити собі свій власний прапор. А коли на спільнім відділовім святі всі відділи виступлять за своїми Прапорами Служби, то це теж зробить належне вражіння.

Е. Л.

BE 100%

WITH YOUR

ПОЗІР! — БЕЙОН І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСКА КАТОЛ. ПАРОХІЯ СВ. ДІВИ МАРІЇ

В СУБОТУ, 19. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 19, 1942)

БЕНКЕТ І ЗАБАВУ

в честь Пароха о. Богдана Олеса

Бенкет відбудеться в MOUNT CARMEL AUDITORIUM, 39 E. 22nd ST., BAYONNE, N. J. Початок у 5-тій годині рівно.

УВАГА! — НЬО БРОНСВІК, ТРЕНТОН, БАВНД БРУК, РАРИТАН, МЕНВІЛ, ПЛЕЙНФІЛД, ІЗЕЛІН, КАРТЕРЕТ, ПЕРТ АМБОЙ, НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! — УВАГА!

В НЕДІЛЮ, 20. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 20, 1942)

„СЕРВИС ФЛЕГ ДЕЙ“

в честь 100 американських воєнків з українського роду парохії Преч. Діви Марії, САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Богослужіння, при співучасті євхаристіального духовенства, почнеться 10:45 перед пол., в черні при Демор і Белмонт Еніях. Посвячення „СЕРВИС ФЛЕГ“ у 12:30 при участі місцевих урядовців, частин Армії з „Кемп Каймер“, Леанорет і „Банди“ з 32-ох інструментів. Навесні „СЕРВИС ФЛЕГ“, похід і Бенкет у честь рідних воєнків та ВЕЛИКИЙ ПІКНІК в літнім павільйоні Миколи Федіра в Нью Маркет, Н. Дж. — До якнайкращого участі всіх сердешно запрошує Комітет Свята.

Батьки Кооперативної Думки

РОБЕРТ ОВЕН*)

З меморіалу до Палати Громад в 1817 р. з приводу дебатів над охороною бідних.

Робітники не можуть конкурувати з машиною. Але було б наварварством, затримувати машини варварством є дозволяти машині виголоджувати мільйони людей. Для того треба знайти безробітним корисну працю; машина мусить стати на посагу людської праці, замість того, щоби її відразу відсувати на бік.

Тому треба завести для дітей бідних людей найкраще і найдоцільніше виховання. Однакова кількість і якість дає кращі наслідки під добрим керівництвом як під злим. Тому роботою бідного мусить керувати якнайкраще керівництво.

Щі всі вимоги можуть здійснитися в оселях (колоніях), які будуть обіймати 500—1500, пересічно 1000 осіб.

Як виготовити для себе малий рисунок і так його подумав, що наперед і така оселя з усім урядженням і з відповідним куском поля, а у віддалі більше таких сіл. Тут представлені квадрати забудовані на приблизно 1200 осіб, оточені 1000—1500 моргами поля.

По середині квадратів є дубові будинки, які їх поділяють у рівнобіжники. Центральний будинок містить спільну кухню, ідальні та всі потрібні урядження для економічного і комфортного прилагоджування та споживання страв. Правий бік нижнього поверху є призначений на діточу школу, верхній етаж на концертну і лекційну залу.

Будинок на ліво поміщає... Роберт Овен (1771—1858), англійський промисловець і прихильник робітництва, дав почин робітничим асоціаціям і заснував перший кооперативний часопис.

винищу школу для старших дітей і школярів на заставі; вгорі є бібліотека і місця для занять дорослих. На відній площі внутрі квадратів є огорожені площі для руханки і гри; вони обсажені деревиною.

Три боки є призначені на мешкання для родин, все по 4 кімнати, доволі вистаріючі для родини з 2 дітьми. Четвертий бік мають займати спальні для дітей всіх тих родин, де є дітей більше як двоє і для дітей старших понад 3 роки. По середині цього боку квадрата є мешкання для дозорного персоналу; на одній кінці лікарня для хворих, а на другому будинок для гостей, які прибувають на відвідини до своїх рідних.

По середині бічних стін квадрату є мешкання керівничого персоналу, духовника, учителя, лікарів і т. д.; по середині стін є склади харчів і под. — Довкруги домів квадрату є цвітники. — Оподаль від них знаходяться заводи будовання фабрик та інші майстерні. — Стаї, різні і т. д. мають бути відмежовані. Ще далше від квадратів є фільтрарки, бровари, млин і т. д. Довкола є огорожені поля, обсажені овочевою деревиною, і пасовиска.

Користи з таких колоній є: а) з усіх систем для побороювання бідності і безробіття цей є найгосподарніший.

б) Протягом одного людського покоління вона зробить кінець невідомості і набутим злим склосностям.

в) Вона усуває причини незгод і занепає рівність прав та обов'язків.

г) Робить зайвим підпирання бідних, усуваючи саму бідність.

д) Дає можливість згущення населення в старі населенні околицях.

е) Вона вирве фабричне і сільське робітництво з обнять

СМЕРДЮХ НА ПОШУКУВАННІ СМОРУДУ

До музею „Бер Мавитині Трейсайд“ у Найек, Нью Йорк, сироважено оводі Денедеа Т. О. Конора, професора міської шкільської колегії, на зроблення якогось розсліду на спілку з директором музею Вільямом Каром. Оба вчені однак не могли працювати, бо в цілому будинку, а головне в їх робітні, розходився сильний сморід. Почали шукати за жерелом смороду, але всікі їх пошукування не могли нічого відкрити. Наконеч В. Кар надумався вжити американського звіряти, що звється сконком, яке не дивлячись на сильний сморід, який воно видає, має незвичайно чуткий ніс. Сконк їх справді

півів до чона водопроводу, а коли його вивели надвір, він їх знову повів до тунелю, що вів з одної з звірячих кліток до муру будинку. Зчасом учні розслідили, що шурі крали м'ясо й складали його в чотири стопи грубим мури будинку. До того магазину шурів не можна було дістатися, не розбивши вперд грубого муру.

Щоби не робити цієї коштовної роботи, вчені наставили шуроловки й вилловили всіх шурів, сподіючись, що як до шурячого магазину не будеться додавати нових припасів м'яса, старе смердюче м'ясо зчасом перестане смердіти, і вчені зможуть наредити в будинку працювати.

ЛІТАК РОЗВ'ЯЗУЄ ПИТАННЯ ДЕШЕВИН М'ЯСА

Округ Бені в північно-східному кутку Болівії, південно-американської республіки, має багато худоби, але мало засобів перевозу. Внаслідок цього м'ясо там таке дороге, що худобу циняться властиво за

Не так дуже далеко від цієї околиці є столиця Болівії, Ля Пас, що має близько двісті тисяч душ населення. Якби цим людям довезти м'ясо з Бені, то звісно вони мали б більше м'яса, може й дешевого, а зате м'ясо й худоба в Бені подорожляли би. Іншими словами треба було звести до купи продуцента м'яса в Бені й споживача м'яса в Ля Пас.

У Злучених Державах возиться тепер м'ясо, чи худоба, на ринок гостинцями, каналами, залізницями. У Болівії, між округом Бені й столицею Ля Пас цього зробити не було можна, бо між Бені й Ля Пас нема ні гостинця ні залізничної водної дороги, ріки ні каналу. До того Ля Пас сидить на висоті 12.000 стій понад рівень моря. Щоби все таки перемогти цю перешкоду, уряд Болівії завіз на пробу воження м'яса з Бені до Ля Пас літаками, котрих зрештою в Болівії вже вживається від довшого часу для перевозу кспальняної машинерії, металевої руди, тощо.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбулися в неділю, 20 вересня, в значимий місяць. Уряд просить членів, щоби явилися на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — За уряд: Юрій Загвоцький, предс.; Дмитро Мушастий, кас.; Андрій Данилюк, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбулися в неділю, 20 вересня, параз по Св. Божій, де значино. — П. Саламаха, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всіх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 вересня, в галі парохіальній. У годині 2:30 пополудні. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довжучи мусять виринати свої довги, бо будуть суспендовані. Будемо приймати нових членів до Братства й У. Н. Союзу. Тому старайтесь і всі приведіть своїх знайомих та кренів і впишіть їх у члени, за що одержите нагороду. — Л. Пастушин, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всіх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 вересня, в годині 3:00 пополудні, в У. Н. Домі. Маємо дуже важні справи до полагодження. Просимо приносити свої місячні вклади на збори, бо секретар не має часу ходити по хатах за вкладками. Хто не приїде на збори і не заплатити, хай старатється прислати до секретаря перед 25 кожного місяця. В противний раз буде суспендований. — Петро Лушко, секр. Р. О. Box 43, Southport, Conn. Tel. Fairfield 9-2073.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Зоря“, від. 69, відбулися в суботу, 19 вересня, в годині 8 ввечір, в церковній галі, 28 1-го вулиці. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — Михайло Ликтей, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. „Зоря“, від. 170, відбулися в неділю, 20 вересня, в годині 6 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт-у. Обов'язком кожного члена є прийти на збори і заплатити свої вклади до У. Н. Союзу й до Тов. Сіті, бо в противний раз будуть суспендовані. Є відзвіли справи до вирішення, на що треба більшості членів. Треба щоб члени розібрали тікети на кабуку-баль, що відбується спільно з іншими відділами У. Н. Союзу, бо поперта такого підприємства буде залежати тільки від нас самих. Члени старші віком і частіше хоробрі, то і відділова каса на бенедіт вичернується, таж треба ту касу доповнювати, а разом спільно можна все зробити. — О. Логін, предс.; М. Фурка, кас.; Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl. Jersey City, N. J.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбулися в неділю, 20 вересня, в годині 2:30 пополудні, в галі, де значино. Просимо всіх членів прийти кінечно, бо є важні справи до полагодження. Найважливіша справа до дрежаних фондів. Довжучи члени мають прийти і виринати свої довги. — І. Надала, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АП. — Сестр. Любова, від. 177, відбула збори в неділю, 20 вересня, в годині 2:30 пополудні. Просимо членів, що прийшли на ці збори, до полагодження. Хто з членів ще не з'явився, проситься звернутися до тих зборів. — О. Коско, предс.; І. Кольський, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АП. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбулися в суботу, 19 вересня, в годині 6 ввечір, в церковній галі, 74 Герне-Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Хто з членів ще не з'явився, проситься звернутися до тих зборів. — О. Коско, предс.; І. Кольський, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. М. Грушевського, від. 374, відбулися в неділю, 20 вересня, в 3:00 пополудні, в Піводі Гавз. Чард стр. Тому, що підчас літньої пори ніхто на збори не приходив, просимо всіх членів бути приязними на цих зборах, бо є важні справи до вирішення. — За від.: П. Пенте-люк, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михайла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 вересня, на кан. парохіальній, 803 Фронт стр. в годині 2:30 пополудні. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо деякі справи до рішення. Довжучи члени, як несплатять своїх вкладок надали до 25, будуть суспендовані, як старші, так і діти. — За уряд: П. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

РАНКІН, ПА. — Бр. св. Григорія, від. 24, подає до відома всіх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 вересня, в годині 3:00 пополудні, в 344—2-го вулиці. Просимо прийти на означений час. Довжучи члени, ми маємо виринати свої довги. Також просимо тих членів, котрі ще не мають вписаних своїх дітей в У. Н. Союз, хай впишуть їх, важні справи до полагодження, також контролю зладуть звіт за 6 місяців. — За уряд: Микола Шур, секр.

54-АКРОВА МОЛОЧНА ФАРМА в селі Каміний дім 6 кімнат, 14 молочних коров, кілька теляць, кур, качки, близько залізничі й шкільської лінії босів.

Також 100-акрова фарма, 15 молочних коров, 625 курей, 75 качок, кілька гусок, криликів, один бугай, 5 теляць, 7-кімнатний дім. Місячний прихід з продажі молока 300 дол. Земля дуже добра. Близько торгу. Продається з причини старого віку власника.

Багато інших фарм на списі. **SATZWEICH REAL ESTATE, 32 E. 7th Street, New York City.**

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН до портняської роботи, праця на ніч від 12:30 до 7:30 рано. Потрібно також молодого хлопця до Винокуперської офіси, котрий може говорити і писати по англійськи, робота на день. Годоситись від 9 години рано до 4:00 пополудні — 15 Whitehall Street, близько South Ferry. Room 210, New York.

ДАРОМ! ДЛЯ СКОРОПІ ПЛІВІЙ І ПОМОЧІ В БОЛІ РЕВМАТИЗМУ ВАПНІННЯ ЖИЛ НЕВРАЛЬГІЙ

Якщо Ви ще ніколи не вживали РОСЕ-таблечок просимо Вас їх спробувати — нашим коштом. Позвольте вислати Вам повну пачку — вживайте 24 таблечки ДАРОМ, якщо вони не дадуть Вам скорішої пліві й Ви не будете вповні вдоволені з вислідів та дешової ціни цієї пачки, зверніть не зукнуту часті й Ви не будете нам нічого довжати. ВІДПРИМНІ ВЖАЖАТИМЕТЕ ДЕНЬ, КОТРОГО ВИ ВИСЛАДИ ПО ЦІ ДАРОВАНІ ТАБЛІЧКИ. Не посилайте грошей лиші Ваше ім'я і адресу до: **ROSSE PRODUCTS CO., Dept. O-19 2708 W. Farwell Ave. Chicago, Ill.**

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ МЕБЛІВ „GRANT CIRCLE UPHOLSTERY CO., Inc.” 2469 WEBSTER AVENUE Near 188th St. BRONX, N. Y.

Має на складі РІЖНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні. Telephone: FOrdham 5-4666.

Д-Р С. ЧЕРНОВ ● Гострі й хронічні недуги чоловіків жінок — Шкіра й кров. ● Аналіз крові для подружжого салодства. ● Геморойд й желакі лікується без операції. 223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY. Room 14. GRamercy 7-7697. Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуги. X & Флюороскоп — Екзамінації \$2.00

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з ценою прегарною металевому труною, двома автоматами, карпавами, бальсмуванням, вишнвним Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїмком однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна. Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: ESsex 3-5347. Branch Office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ заряджує погребани по ціні так низькій як \$150. ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛІДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320. ОБСЛУГА В ДЕНІ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: MEtrose 5-6377

МІЖ ДОБРИМИ СУСІДАМИ. — Перед нами сеньора Гетулію Варгас, дружина президента Бразилії, що оглядає Бразилійський Дім для хлопців, що продають по вулицях часописи. Вона відома з своєї добродійної праці. З нею розмовляє Нелсон Ракефелер.

IF GRANNY HAD ARRIVED SOONER, SHE WOULD HAVE SEEN TARZAN, FIRED BY DESPERATION, BREAK LOOSE WITH ONE MIGHTY TUG.

NOW, CLIMBING OVER BALES AND CASES, HE REACHED HER SIDE. TOGETHER THEY RUSHED ON DECK!

MEANWHILE, A BAND OF RUFFIAN SAILORS HAD TAKEN FOR THEMSELVES THE ONLY UNDAAGED LIFEBOAT.

AND THEY WERE HOLDING BACK THE PASSENGERS AT GUN-POINT.

Якщо старушка Ейкере була прибула до в'язничної келії скоріше, вона була б побачила, що сталося з Тарзаном. Зміркувавши що сталося, Тарзан могутнім шарпінням виривав з стіни ланцюхи і відстав на волю. Він наздів старушку, як та знов драпалася по сходах вгору. Тимчасом група моряків-розбишак захопила у своє посідання одиноку рятункову лодку, що залишилась цілою. А щоб не передолаувати цієї лодки ті моряки відтрчали від неї цивільних пасажирів, погрожуючи їм деколи револьверами.